

Сергій Шаменков

Художня реконструкція вождя з поховання Куль-Оба (V–IV ст. до н.е.)

Serhii Shamenkov

Artistic Reconstruction of the Chieftain from the Kul-Oba Burial (5th-4th Centuries BC)

Художня реконструкція (Мал. 1) виконана на основі замальовок поховання та інвентарю авторства Поля Дюбрюкса (Дюбрюкс 96–120), а також знахідок, які дійшли до нашого часу.

Численні предмети з цього поховання багато разів публікувалися та широко відомі, але, як не дивно, досі ніхто не робив реконструкції самого похованого вождя, а тому цією публікацією ми спробуємо закрити це питання. При створенні образу вождя ми залучили низку предметів озброєння, прикрас та побутових речей, які були знайдені у кургані, а також використали зображення на золотих посудинах з цього ж поховання.

Свого часу Борис Мозолевський висунув теорію про те, що зображені на одній з золотих ваз композиції можуть бути сценами з реального життя вождя (Мозолевський 45). На користь цієї версії вказує оглянутий череп небіжчика,

в якому, як з'ясувалося, бракує зубів на нижній щелепі – саме у тому місці, де на вазі зображено сцену зі скіфом, який оглядає рот іншого. Також можемо згадати й іншу сцену зі скіфом із пораненням у ліву ногу. Він зображений зі знятою лівою ноговицею (тип роздільного поясного одягу) (Шаменков 11), а його рану перемотує інший персонаж. У цьому контексті досить цікавим є розташування у могилі бронзових кнемід, про що нам відомо завдяки детальному плану поховання Поля Дюбрюкса. Так, саме ліва бронзова кнеміда була відкладена дещо окремо від вождя, в іншому відділенні. Натомість права кнеміда розташовувалася поряд із тілом з правого боку. Чи не натякає це на те, що внаслідок поранення чи травмування цар не носив перед смертю ліву кнеміду? Якщо так, то це може бути гарним підтвердженням версії Бориса Мозолевського.

Бібліографія

- Дюбрюкс, Поль. *Собрание сочинений*. Том 2. Сост. и отв.ред. И.В. Тункина. Санкт-Петербург: Коло, 2010.
- Мозолевський, Борис. *Скіфський степ*. Київ: Темпора, 2005.
- Шаменков, Сергій. «Поясний одяг скіфів та сарматів.» *Стрій*, №5, 2023, с. 3–32.

Шаменков Сергій Ігорович

Уніформолог, дослідник історії костюму, художник-ілюстратор.

Shamenkov Serhii

Uniformologist, researcher of the costume history, artist/illustrator.

e-mail: rogala@striy.org.ua

© Шаменков С. І., 2025

© Стрій, 2025

Мал. 1. Художня реконструкція царя з поховання Куль-Оба, V–IV ст. до н.е. (© С. Шаменков).